NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1766 — MỖI SỐ : 0 $ 03 — NGÀY THỨ BA 6 FÉVRIER 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE

HANOI

	Hanoi et par poste dans l'Indochine	Hors de l'Indochine	Tonkin et Chine	Cambodge et Annam	Laos et Siam	Pays-Bas
Một năm. .	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 30	6 $ 60	9 $ 00
Các làng và	»	8 . 00	8 . 00	8 . 00	9 . 00	»
Các công-sở	3 . 00	5 . 50	3 . 20	3 . 20	3 . 30	4 . 50
Sáu tháng. .	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 65	2 . 25
Một tháng. .	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 60	0 . 75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large
Une seule insertion. . . . 0 $ 20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái hại về sự kém trí phán-đoán của người mình

Trong kỳ báo trước nhân nói về cái phong trào lập hội ở nước ta ngày nay, tôi có nói người mình vì kém trí phán-đoán nên dễ mắc lừa. Xét ra điều ấy thực là một cái bệnh-căn bệnh của người mình, chứ không phải là một bệnh riêng của một đôi người ít học. Cái bệnh ấy gốc bởi sự gia-đình giáo-dục, quốc-dân giáo dục riêng của người mình mà ra, nó đã thấm nhập tận cốt tủy người mình, mà di truyền hết đời ấy sang đời khác. Vốn cái chế độ gia đình của ta, là theo cái lối quyền qui gia-trưởng, mà chính-thể trong nước thì theo cái lối quân chủ chuyên chế, nên chi trong việc gia-đình giáo-dục và quốc-dân giáo dục, cổ nhân thiên về cái chủ nghĩa phục tòng, cốt luyện cho người làm con kẻ làm dân điều được giàu cái tính phục tòng, thì người làm cha người làm vua không phải tốn mấy chút công phu, mà giữ được trật-tự trong gia-đình, trong xã-hội. Mà cứ theo cái thời quen của ta, thì phàm người hễ giàu được cái tính phục-tòng, cũng đã tạm gọi là một người hoàn toàn vậy. Trong chốn gia-đình thì con phải phục tòng cha, em phải phục tòng anh, vợ phải phục tòng chồng, đầy tớ phải phục tòng chủ nhà. Trong xã hội thì dân phải phục tòng quan, quan nhỏ phải phục tòng quan lớn, quan lớn phải phục tòng nhà vua. Mà cái phục tòng ấy có cái đặc-tính là khác với cái phục tòng của các dân tộc khác, là lắm khi không có giới hạn nào cả. Như con đối với cha hoặc cha có điều lầm lỗi mà can ngăn cha không được, thì cũng đành khóc mà theo đấy, chứ cũng không dám trái mệnh cha. Đến như bầy tôi đối với vua thì cái phục-tòng lại không còn bờ bến nào nữa, vì cái quyền ông vua ở nước mình vốn xưa kia là cái quyền tuyệt đích, không những cái nghĩa phải phục tòng mà thôi, nhưng cái thế cũng tất phải phục tòng nữa.

Cái chữ-nghĩa phục tòng không những trong luân-lý dạy phải theo, nhưng lại có pháp luật giáng buộc phải theo nữa, nên chi cái tính phục-tòng nó đã ăn sâu vào trong trí não người mình, làm cho người nước mình thật đã giàu cái tính phục tòng nhất thế-giới. Cứ như cái cách giáo-dục ấy, vẫn biết rằng giá gặp khi được người trên toàn là người hay cả, thì người dưới cũng có thể nhờ đó mà nói được điều hay nhiều, nhưng cũng chưa chắc đã là khỏi có cái hại. Lắm khi người trên làm một việc hay, người dưới không hiểu mà làm ra dở cũng có; huống hồ thánh-nhân cũng còn có khi lầm, nếu người trên nhỡ làm điều gì sai, mà người dưới cũng cứ nhắm mắt theo liều thì sao! Và, cái điều hại lớn nhất của cái giáo-dục ấy, là làm cho người dưới mất hẳn cái trí phán-đoán đi. Người ta đã thiên trọng cái tính phục tòng, ngôn ngữ cử chỉ nhất thiết đều đã có người trên ấn định cho thì cái trí phán-đoán còn có dịp nào mà khai phát ra được.

Ôi, cái trí phán-đoán là một cái cốt-tử của thần-trí con người, người không người dại khác nhau thường bởi ở nó. Một nhà triết-học Âu tây có nói : « Một quan thầy thuốc, một quan thẩm-phán, và một quan hành-chính, người nào trong óc cũng có bao nhiêu là qui cổ chuẩn thằng về phép chữa bệnh, về phép xử án, về phép hành chính, thì mà đến lúc thi-sự thì cũng sai lầm cả, là tại làm sao? Là tại người ấy hoặc không biết phán-đoán cho phải lẽ, hoặc không lấy những gương trước và những sự thực mà luyện tập sự phán-đoán của mình » Ư mà thật. cái trí phán-đoán chẳng phải chỉ khẩn yếu cho những người chữa bệnh, xử án, hay hành chính mà thôi, chính những người thường dân nhất cũng nhất định việc gì cũng phải biết phán-đoán mới được. Dẫu học thiên kinh vạn quyển, mà sự phán-đoán sai lầm thì cũng hỏng cả. Có biết phán-đoán thì mới b ết phân-biệt được điều phải điều trái, mới biết dùng cái lẽ phải của trời phú cho giống người. Người ta sống trên đời này cũng tự hồ như người đi đường xa, đi đêm chỗ nào cũng gặp ba bốn con đường, có đường đi thì lạc. Ai biết chọn đường mà đi là người khôn, ai không chọn được đường mà đi là người dại. Ta xem mọi lẽ nói trên này, thì biết cái thông bệnh kém trí phán-đoán của ta bấy nay đã làm hại cho ta biết bao nhiêu mà kể. Ấy cũng bởi cái trí phán-đoán kém người, cho nên ta thành ra người nệ cổ, và không có trí sáng-kiến.

Xem như về đường học-thuật văn-chương, ta học chữ Tàu kể có mấy nghìn năm, mà chung quy người học rộng tài cao đến đâu cũng chỉ là người thuộc nhiều chữ sách, trong sách dạy làm sao thì cứ cha truyền con nối y như thế, chẳng có ai giảng cầu được điều gì lạ, phát minh được điều gì mới. Ấy là kể một cái tang chứng rất lớn về cái hại của sự kém trí phán-đoán đối với người mình. Còn ngoại giả trong những việc xử sự hàng ngày của người mình còn biết bao nhiêu việc hại về sự kém trí phán đoán như thế nữa. Nào như chuyện một bác xã bị đau, một ông thầy thuốc luyện tập đến nửa đời người mới biết nghề, thì không đón đề cầu người ta trị-bệnh cho, lại đi tìm một thầy lang bấm nào đó. Hoặc có ai hỏi cớ làm sao, lại bảo : « Ấy ông lang này tuy không học-vấn, nhưng hôm nọ quan Huyện phải cảm, ông bỏ một thang khỏi ngay. » Ý bác xã ấy cho rằng chữa đến quan Huyện là người trên cũng khỏi, thì tất chữa cho mình là một người dưới cũng phải khỏi; đó có phải là một người chỉ biết a-dua, mà không biết phán đoán không. Lại như một người đi bầu lý trưởng, cứ xem bên nào ông dân anh bỏ vé cho thì cũng bỏ vé theo cho người ấy, chứ cũng chẳng tự vấn người ấy cái tư cách thế nào, và ông dân anh kia đôi với người ấy có hiểu gì không nữa. Cứ kể ra thì cái hại về sự kém trí phán-đoán của người mình, không biết thế nào mà nói cho hết. Cũng vì cái thông-bệnh ấy của người mình, cho nên trong thời buổi vàng thau lẫn lộn này, những kẻ lòng tàng dạ thú nó thừa cơ thế mà dễ lừa gạt thiên hạ lắm. Chúng biết người mình vốn kém cái trí phán đoán, và giàu cái tính tùy tòng, nên mỗi khi chúng định mưu việc gì, thường chung kiếu đeo cái mặt nạ người đạo-đức lương-thiện, đánh lừa tấm lòng nhiệt-thành của mấy nhà danh vọng để cầu người tán thành cho, khi chúng đã xin được chữ ký của mấy nhà danh vọng rồi, thì chúng liền dùng làm cái bung-xung để câu kẻ khác mà mưu việc lừa-lọc của mình. Ấy bầy nay mấy việc lừa người dối chúng, quân điều-ngoan thuần thị dùng cái mưu ấy, mà thiên-hạ mắc bẫy đã nhiều.

Nhưng thôi, cái bệnh kém trí phán-đoán, gốc nó đã ăn sâu vào trí não người mình mất rồi, không phải một ngày có thể rửa gột đi được. Nhưng trong cái thời buổi người mình mới cách ăn tết của ta, thực là phiền-văn thái quá, sa phí vô cùng. Nay muốn cải-lương, là để giảm bớt đi cho đỡ phiền, và theo cách Thái-tây ăn một bữa cho tiện, đại-để như thế, chứ có ý-tưởng gì là lệ dân. Sao ông không xét? cứ như cái đoạn trên ông nói dân nước ta suốt năm khó nhọc, không sành được với người Âu-châu, nên không có một hồi ngơi cho giải trí, để hưởng lấy một đôi chút thú vị ở đời, thì hóa ra một hạng người kia ở La-mã mất v. v. Kể cũng phải thực. Nhưng cuối đoạn ấy ông có phiền lại, hạ một câu quả quyết rằng : « Thế mà ông lại cho dân ta phải chịu cái tình cảnh như hạng người ấy hay sao? mà bảo dân ta đừng ăn tết ». Ông nói thế, bỗi có lại cái dẫn bài cần tôi nói : « Ta nên cải lương cách ăn tết » Hỏi có đúng không?

Đoạn giữa ông nói lại khi sai nữa, bảo rằng : « Ngày tết không cho ta đọc cổ đọc bàn, v. v. Bảo rằng : ngày tết không cho ta lai rai với nhau v. v. là cái ý tưởng ông nghĩ vậy, chứ tôi có nói nhất khái thế đâu, cơ ông thấy tôi nói : « Cuộc vui ta hay bày ra uống quá, đến nhà nào cũng dọn cỗ, cũng mời rượu » ông rồi tưởng là tôi định cấm cỗ bàn chăng? Lại cơ ông thấy tôi nói : « Có đi có lại mới toại lòng nhau » ông tưởng tôi định khuyên cho ta lai rai với nhau chăng? Xem vẫn thì phải đại ý, chứ xin ông đừng lấy nhời lẻ nửa nhầm.

Lại đoạn cuối cùng, ông nói thực là cổ chấp-cứa! Ông bảo : Những lệ lên nêu từ nên, v. v. là cổ-lệ tập tục của ta, thế đành để thế. Dám hỏi để thế được, thì ta lòng ở lỗ cũng là tập tục, có để được mãi không? Tục về minh, uống nước bằng mãi. có để được đến ngày nay không? Vẫn hay rằng sự đó không có tổn hại gì về đường kinh-tế, nhưng hễ dân nó mãi hễ ru mà, hễ chẳng hại cho đường phong tục lắm ru! Nay, thời có kim-rỡ, phép qui biến thông, chứ không nên nhất định mà cổ chấp. Sách có chữ : « Pau-tế tật cổ giới » là nghĩa làm sao? hễ ông?

Nói tóm lại, phàm cách xem vẫn, trước hết phải xem cái thiên vẫn đã, rồi sẽ định giá vẫn, chứ chỉ xem cái xác vẫn mà vội vơ vẩy câu đưa đẩy ngoài mà chỉ trích, khác gì trống đánh xuôi mà kèn thổi ngược vậy.

Thôi, gọi có mấy lời đáp lại ông, là chỉ xin theo ý bài mà vẫn lại cho thêm vẻ vẹo, chứ không có dám chỉ trích gì ông xuốt cả. Còn hay dở thế nào, đã có công-luận.

Tuyết-huy, Tăng-xuân-Mai

ÂU-CHÂU ĐIỆN-TÍN

HAVAS

Paris ngày 4 Février 1923

Cuộc hội-nghị giảng hòa Đồng-âu

Cuộc hội nghị giảng hòa Đồng-âu bất thành-công vì phái bộ nước Thổ không chịu ký tờ hòa ước.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 5 Février 1923

Giá tiền franc đã lên

Các báo quán nước Pháp lấy làm hoan-nghênh việc thị giá tiền franc tại Londres đã cao lên. Giá tiền franc cao lên như thế, vì ở New York có nhiều nhà bỏ mua tiền franc.

Hoa-kỳ đối với việc trù binh tại nước Đức

Báo *New York Herald* có viết : Cái mưu của các hội thị thuyền nước Đức là muốn làm cho người Hoa-kỳ phải can-thiệp vào cái tranh-đoạn của nai nước Pháp, Đức về việc trù binh trong hạ Rhur. Nương quan Giám-quốc Harding có lai cáo cho các báo quán rằng dẫu thế nào mặc lòng, nước Hoa kỳ cũng không đứng làm trọng tài trong việc ấy, là một việc riêng của Âu-châu. Ấy, thế là cái mưu của người Đức bỗng nhiên bị phá vỡ.

Cuộc hội nghị giảng hòa Đông-âu

Hồi 13 giờ 15 phút bộ nước Thổ có đệ trình phải-bộ Đồng minh một bản án-văn đáp lại rất dài. Bản án-văn nó nhiều nhất về cái vấn-đề Mossoul. Người Thổ cũng sang bổ những điều khoản về đất Mossoul ra ngoài tờ hòa-nghị. Về việc ấy nước Thổ sẽ điều-đình riêng với nước Anh. Phái-bộ nước Thổ nói rằng sẽ ái lòng ký, phái hòa-nghị nói về cảo điều khoản đã bạt. Còn các điều khoản của Thổ yêu-sách về đất Karagatsch, về việc chống đối đầu phiếu ở Tarace, việc đóng quân ở Gallipoli và việc bồi các đồ binh ở trên bờ các sở bể Đông-âu thì phái-bộ nước Thổ cũng ưng bết đi. Cái vấn-đề tiền dân cũng đã giải-quyết theo như lòng sở ước của Đồng-minh.

Phái-bộ nước Thổ cũng ưng thuận rằng các trái khoản dùng để lâm hòa ra, thì nước nào có xe hỏa đi qua nước ấy phải đảm nhận lấy. Các phái-bộ sẽ soạn các giao-ước riêng về việc các dân Đồng-minh tới cư tại nước Thổ. Còn cái vấn đề tư-pháp thì có thể cho như là giải-quyết xong rồi.

Việc trù binh tại nước Đức

Tại nhà ga Paris mới xảy ra một việ đáng tiếc. 86 là một người cai đưa linh mang xáp đến cho quân linh đương đi trên một cái thang trượt chắc ngã, thì dạn trong khẩu súng của người ấy bắt ra, trúng phải hai đứa con gà nhỏ, một đứa chết và một đứa bị thương nhẹ. Người cai thấy thế bèn loạn tự tử, nhưng binh linh phải ngăn ngừa đi. Các nhà binh quyền lấy làm xác động có chia buồn với gia-quyến của hai đứa bé ấy, và sẽ phát tiền trợ cấp cho. Tiền tổng táng các nhà binh quyền sẽ chịu.

Hiện nay quan linh Pháp đóng ở Offenbourg Appenweier, giữa đường hỏa-xa Carenhe Bôle, để bảo-hộ hai đường hỏa-xa Orient express, và Paris Prague express.

Tại bộ Vận-động

Nguyên bộ Vận-động đã xét cái vấn-đề bồi-thường và cái vấn-đề Đồng-minh trái khoán trong lời quyết nghị số 16 của hội-đồng đầu phiếu ung chuẩn ngày thăng Septembre mới rồi, nên sáng hôm thứ bảy, M. Branting là thủ-tướng nước Tauy-điển, đã hội-nghị một kỳ bí-mật với các hội-viên khác về hai vấn-đề ấy thì ngài xét ra rằng hiện nay tòi trị-sự chưa nên xét đến cái vấn-đề ấy vội.

Bordeaux ngày 6 Février 1923

Quan Thuộc-địa Thượng-thư ở Mỹ-châu đã trở về

Quan Thuộc-địa bộ Thượng-thư Albert Sarraut xuống tàu ở New-York để tới Cherbourg chiều hôm thứ hai.

Đáp lại bài « Bàn góp mấy câu về cách ăn tết »

Hôm kia, tôi có coi số báo 1762, có thấy bài « Bàn góp mấy câu về cách ăn tết » của ông Giệ-Hương đáp lại bài « Ta nên cải-lương cách ăn tết » của tôi. Thoạt mới thấy mấy chữ đầu bài, tôi đã có ý mừng. Mừng sao? một là mừng rằng : kẻ sướng đã có người hoạ : hai là mừng rằng chắc mình có điều lỗi, đã có người chỉ bảo cho.

Không hay đâu, đọc dẫn đến suốt cả bài câu ô-ộ, chẳng thấy có ý gì là bọc cả, và cũng thấy ông chỉ rõ cho sự lỗi, chỉ thấy ông chuyên riêng về một chỉ trích, mà hễu như chỉ trích quá, thành ra sai lạc mất cả ý-nghĩa trong bài chính tôi. Vậy tôi biết-dắc-dĩ viết mấy câu sau này để đáp lại.

Ông Giệ-Hương ơi! Đại ý cái bài của tôi là cốt nói cách ăn tết của ta, thực là phiền-văn thái quá, sa phí vô cùng. Nay muốn cải-lương, là để giảm bớt đi cho đỡ phiền, và theo cách Thái-tây ăn một bữa cho tiện, đại-để như thế, chứ có ý-tưởng gì là lệ dân. Sao ông không xét? cứ như cái đoạn trên ông nói dân nước ta suốt năm khó nhọc, không sành được với người Âu-châu, nên không có một hồi ngơi cho giải trí, để hưởng lấy một đôi chút thú vị ở đời, thì hóa ra một hạng người kia ở La-mã mất v. v. Kể cũng phải thực. Nhưng cuối đoạn ấy ông có phiền lại, hạ một câu quả quyết rằng : « Thế mà ông lại cho dân ta phải chịu cái tình cảnh như hạng người ấy hay sao? mà bảo dân ta đừng ăn tết ». Ông nói thế, bỗi có lại cái dẫn bài cần tôi nói : « Ta nên cải lương cách ăn tết » Hỏi có đúng không?

Đoạn giữa ông nói lại khi sai nữa, bảo rằng : « Ngày tết không cho ta đọc cổ đọc bàn, v. v. Bảo rằng : ngày tết không cho ta lai rai với nhau v. v. là cái ý tưởng ông nghĩ vậy, chứ tôi có nói nhất khái thế đâu, cơ ông thấy tôi nói : « Cuộc vui ta hay bày ra uống quá, đến nhà nào cũng dọn cỗ, cũng mời rượu » ông rồi tưởng là tôi định cấm cỗ bàn chăng? Lại cơ ông thấy tôi nói : « Có đi có lại mới toại lòng nhau » ông tưởng tôi định khuyên cho ta lai rai với nhau chăng? Xem vẫn thì phải đại ý, chứ xin ông đừng lấy nhời lẻ nửa nhầm.

Lại đoạn cuối cùng, ông nói thực là cổ chấp-cứa! Ông bảo : Những lệ lên nêu từ nên, v. v. là cổ-lệ tập tục của ta, thế đành để thế. Dám hỏi để thế được, thì ta lòng ở lỗ cũng là tập tục, có để được mãi không? Tục về minh, uống nước bằng mãi. có để được đến ngày nay không? Vẫn hay rằng sự đó không có tổn hại gì về đường kinh-tế, nhưng hễ dân nó mãi hễ ru mà, hễ chẳng hại cho đường phong tục lắm ru! Nay, thời có kim-rỡ, phép qui biến thông, chứ không nên nhất định mà cổ chấp. Sách có chữ : « Pau-tế tật cổ giới » là nghĩa làm sao? hễ ông?

Nói tóm lại, phàm cách xem vẫn, trước hết phải xem cái thiên vẫn đã, rồi sẽ định giá vẫn, chứ chỉ xem cái xác vẫn mà vội vơ vẩy câu đưa đẩy ngoài mà chỉ trích, khác gì trống đánh xuôi mà kèn thổi ngược vậy.

Thôi, gọi có mấy lời đáp lại ông, là chỉ xin theo ý bài mà vẫn lại cho thêm vẻ vẹo, chứ không có dám chỉ trích gì ông xuốt cả. Còn hay dở thế nào, đã có công-luận.

Tuyết-huy, Tăng-xuân-Mai

LỆ MUA BÁO

Kính khuyến lại để các ngài được biết rằng : Những ai mua báo thì phải trả trước. Vậy các ngài nào mua báo mà thì giờ nhắn hỏi không có lời, — báo nào thì cũng tự tìm hoặc mùng một thông thì trả lời để các ngài.

Tin Nam-kỳ

Phái-bộ của Nghị-viện

Ngày 2 Février các phái-viên của Nghị-viện đã đến thăm thành-phố Chợ lớn và các vùng chung quanh. Các ngài đến thăm nhà thương Drouhet, nhà hộ-sinh, nhà thương An-nam, các nhà máy rượu và máy dầu.

Buổi trưa hôm ấy, quan Đốc-lý Cay-lon có thiết tiệc tại dinh ngài.

Buổi tối thì các ngài dự tiệc tại Hội quán Trung-hoa.

Việc rủi ro trong khi săn bắn

Trong một số báo trước, bản quán đã thuật qua việc quan ami Boulserin bị nạn trong khi săn bắn tại Baria nay lại được tin rõ hơn như sau này.

Sáng hôm chủ-nhật 28 Janvier, quan ami Boulserin cùng với mấy ông bạn ngồi xe ngựa đi săn ở Long-hải thuộc địa hạt Baria. Đến 9 giờ thì các ông để quan lên xe về. Quan ami quen không thao đạn ở súng ra, cứ tưởng đã tắn xe. Bỗ, được một tiếng đạn một con chim, ông lấy súng bắn thì lại cầm đầng miệng súng mà kéo lại, chẳng may bị vướng cò may, đạn phóng ra mà ông ngay vào súng ngòi tay cái bèn bắn cũng bị đứt nát tan tành, quan ami liền gục xuống bất tỉnh nhân sự.

Người ta không ngay lên ô-tô đưa về Baria tới cơ quan mấy thuốc xét ra phải mổ để lấy đạn ra. Bởi vậy lại phải không đến Saigon, mang vì máu đã ra nhiều quá cao nên đến sáng hôm sau hồi 8 giờ rưỡi thì mất.

Thế mới biết, đi săn thì phải cẩn-thận lắm, khi nào xong rồi nên thảo ngay đạn ra là hơn vì nhỡ ra cẩn thận thế nào mà trong súng có đạn đó cũng là nguy hiểm. Bởi vậy mà khi ta đi xe hỏa gặp những chuyện nhiều người đi săn, sẽ ng có nên miệng vào người ngồi gần mà ta sợ bắt bẫn.

Người mất cắp chính là kẻ ăn cắp

Lạ thay! người đi hộ-hào, đi trình bảo là mất cắp mà chính mình là đứa đi ăn cắp của người. Vừa rồi báo *Opinion* ở Saigon có đăng một chuyện đại khái như vậy.

Nguyễn là ở Saigon và Cho-lớn xe-đạp bị mất cắp đã nhiều lắm. Xét ra thì có một bọn hợp công-ty ăn cắp, những kẻ đi lấy trộm xe đạp xong rồi đem về nhà chúng mà thay dạng đổi hình đi cho khác hẳn, vì chúng cũng có đủ các thứ máy chữa máy thảo, cứ xe nào vào đó khi ra là đi dạng hết.

Bọn này vì kế cắp xe-đạp nhiều lắm, mà một thầy ký kia, ý đồng là nửa du-côn nửa thầy ký, nghĩ một cách kiếm tiền rất quỷ-quyệt. Hắn có cái xe đạp mới, giá đáng hơn trăm mà đem giảm bán cho một người thợ kia lấy có vài chục, nói rằng cái lấy tiền sài, nên phải bán rẻ. Anh thợ kia thiệt tình, đi lo chạy lấy ba chục, khi cho cho thầy ký rồi, hẹn về nhà hôm sau đi trình Cò rằng mất cắp một cái xe đạp thì hắn tả đánh giống cái xe của hắn vừa bán hôm trước.

Xong rồi hắn lại lợi nhỏ người thợ mà dọa rằng nếu không trả xe lại hắn báo Cò đến bắt là ăn cắp xe. Anh thợ sợ hãi phải trả lại xe mà khoanh tay chịu chết không dám kêu đến hắn.

Vậy tự xưa tới có mưu-sự, đã bán rẻ cũng nên bán đắt, lấy cái *facture* lên hẳn đừng làm tin.

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 6 Février 1923* : 3%, 58,10 — 5%, 1915 19.6 74. 10 4 %, 1918 61, 85. — 5 %, 1920 88 15. — 6%, 1920 88.

Tin tàu. — Tàu *Déstrade*, khởi-hành ở Marseille ngày 3 Février 1923.

Tàu *Cordillère* chở thư-tín sang Pháp (đường Pháp) khởi hành ở Haiphong ngày 8 Février để đi Saigon.

Thư tín trên Hanoi đem xuống Haiphong ngày 7 Février chuyển xe-hỏa số 7 hồi 20 giờ 07.

Khánh thành đường Đồng-đăng đi Long chiếu. — Nhân dịp làm lễ khánh thành đường Đồng-đăng đi Long-chiếu, thì ngày 17 và 18 tháng này tức là ngày mồng 2 và mồng 3 tết ở trên ấy có mở hội to lắm.

Phái bộ của nghị-viện Pháp đi Cao-miên. — Các phái-viên của Nghị-viện Pháp ở Saigon đã sang Cao-miên sáng hôm qua 5 Février. Tối hôm trước các ngài có đi Biên-hòa dự bội kỷ-niệm các nhà chiến-sĩ Việt Nam tử trận tại Pháp.

Trưa hôm qua, các phái-viên tới Prom-penh. Chương-trình của phái bộ tại Cao-miên như sau này:

Ngày 5 Février ở Prom-penh, ngày 6 đi Bokor, ngày 7 đi Baitambang, ngày 8 đi Krakor, ngày 9 và ngày 10 thì đi Angkor (Đế thiên Đế-thích)

Đến 11 thì các phái viên lại về Saigon.

Sáng 12 các ngài sẽ dự tiệc của người Việt-Nam mời và buổi tối thì dự tiệc tại Saigon rồi đêm lại lên chuyến xe lửa riêng đi Dalat.

Đất dùng vào sở Bưu điện. — Hai miếng đất ở Trinh-xuyên thuộc tỉnh Nam định mà phủ Toàn-quyền đã mua, theo văn khế ngày 26 Novembre 1922 thì nay thuộc về sở Bưu-điện được lợi-dụng.

Lời cảm ơn Nghị-viên Bắc kỳ. — Mới rồi, ông nghị-trưởng có thay mặt Nghị-viện Bắc-kỳ đệ lên quan quyền Toàn quyền những lời chia buồn về cái tang lễ quan cố Toàn-quyền Long thì ngày 1er Février vừa rồi quan Bandoin có phúc thư cảm tạ và chuyển đạt những lời cảm ơn của Long phu-nhân đối với Nghị-viện.

Hội đồng xét sổ bảo cử. — Sáng hôm qua hồi 9 giờ, hội đồng xét sổ bảo cử Annam đã họp tại tòa Đốc-lý.

Cuộc đua xe đạp. — Đến chánhật 18 Février này hồi 15 giờ, ở trường Xe-đạp trên đường Puginier sẽ có cuộc đua xe như mọi ngày.

Thi vào sở Học-đồ. — Sáng hôm nay, tại sở Học-đồ đã bắt đầu thi tuyển người vào ngạch Hội-họa (kỳ về) riêng cho các thí sinh ở Hanoi, Hải-dương, Hà-đông và Gia-lâm, còn thí-sinh ở các tỉnh khác thì thi vào ngày hôm qua.

Khi nào có bằng yết tên những người trúng tuyển thì bản-quán sẽ đăng báo.

Lớp học tối trường Trương-minh-Sanh. — Đến 1er Mars này thì trường Trương-minh-Sanh mở thêm một lớp để dạy giáp cho những người nào nghèo quá tuổi không thể học đâu nữa được. Tối bắt nào cũng bắt đầu học từ 7 giờ đến 9 giờ rưỡi, trừ ra bữa thứ năm thì không có học.

Ai muốn học thì gởi giấy đến tại trường Trương-minh-Sanh mà xin từ ngày hôm nay. Đến 28 Février thì không nhận nữa. Sau nữa xin ai muốn học thì phải gởi theo đơn một cái giấy của quan sở tại nhận thực rằng nhà nghèo không thể trả tiền học được.

Lớp này có thể nhận được năm mươi người thôi.

Trường Trương-minh-Sanh lại cáo

Ngựa lồng. — Sáng hôm kia, hồi 9 giờ 45 có một con ngựa lồng ra ngoài xe rồi chạy ở đường Carnot rất là nguy hiểm cho người đi đường. May thay bấy giờ có một người bếp Tây đang đi xe đạp qua đó, đuổi bắt bằng được rồi đem về Cẩm.

Nghệ Y-tế — Nguyễn-v-Dy, thầy thuốc thì sai bang nhì, bết bạn nghỉ, nay đổi đi Hải-dương.

Có đỗ bạng năm Ng-thị Duyên ở Hà-giang, nay được phép nghỉ 29 ngày.

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này:

Rượu lậu. — Tòa án Trùng trị Tourane phạt làng Đông-lạc về tỉnh Thừa-thiên 36 p. 64 vì bắt được 5 nồi rượu lậu ở chỗ ruộng công-dân. Tòa Thượng-thẩm xét lại tuyên án phạt 500 quan và bắt lý trưởng làng ấy tên là Trương-Pao phải chịu trách nhiệm tiền phạt.

Việc báo Argus. — Quan chưởng lý có chống lại tòa Thượng thẩm về *cái án của tòa sơ-thẩm trừng trị đô trước bố đi không xét việc báo Argus Indochinois* đăng những tranh ảnh phạm đến danh dự các quan đại-hiến Đông-dương phi sáng hôm nay ngài xin tòa Thượng-thẩm bác cái án lỳ đi và nhận cho tòa sơ-thẩm được quyền xử đoán việc lỳ:

Sau khi nghe lời quan chưởng-lý giải bày và lời cãi của luật-sư bên bị, thì tòa hoãn lại rồi mới nghị án.

NHÂN DỊP TẾT NGUYÊN-ĐÁN SẮP TỚI NƠI NAY

M. Lamontagne có lời kính báo để các bạn hàng biết: Kể từ 1er Février 1923 trở đi, tại ô cửa hàng ông ở chợ ông Hàng-Da có có bày đồ cao thứ rượu mới các thứ cốc, ống rượu mới và cao thứ vật xảo công về đặc tết ta này.

Mỗi số chỉ bán có hai xu (0 p. (2)

Cạnh đây lại có một cái đu quay, chạy bằng điện thực là đẹp và cao thứ chơi giải trí rất vui nữa.

Kính mời các bà các ông đến chiếu cố đến cho hàng Da cho được đông chủ. Khỏi phải bỏi lại tiền mỗi người là 120 đồng bạc.

Học sinh năm thứ hai : Hoàng khắc-Vỹ, Ngô-văn Vinh,

Học sinh năm thứ ba : Phạm-ngọc Kính.

Thăng thưởng. — M. Ng-v-Bằng, giáo học phụ tá, thăng giáo học tập sự.

M. Bùi-đình Thái, trợ giáo phụ tá, thăng giáo học tập sự.

Các cô trợ giáo tập sự có tên sau này đều mông thăng trợ giáo thực thụ hạng tám, kể từ ngày 1er Janvier 1923 trở đi.

Melles Phan thị-Lạng Nguyễn-thị-Chuyên, Hà-ngọc-Bích, Phạm-thị-Dinh, Bùi-thị-Ba và Mmes Jeanne Lương, Đào-thị-Lý.

Các cô trợ giáo phụ tá có tên sau này đều mông thăng thưởng trợ giáo tập sự :

Melles Lê-thị Huân, Lê thị-Thọ.

Các viên trợ giáo phụ tá thuộc tỉnh Nam-định, có tên sau này đều mông thăng trợ giáo tập sự :

MM Vũ-trọng-Quy, Ng-thụy-Đâu, Nguyễn-thế Viên, Phạm-trọng Quỳnh, Phạm-hữu-Tích, Ng-khắc-Nhu, Vũ-v-Lộc, Cao-duy-Lương.

Các viên giáo-học tập sự có tên sau này đều mông thăng giáo-học hạng tám kể từ ngày 1er Janvier 1923 trở đi :

MM. Ng-v-Huệ, Lê-hữu Thu, Chu-xuân-Thức, Đặng-ngọc-Chung, Ng-đình-Sao, Ng-huy-Hoàng, Ng-v-Đức, Hà-tiến-Giao, Lê v-Thân Lê-văn Lê, Đặng đình-Giang, Ng-quang-Sơn Ng-xuân-Hòa, Bùi-tiến-Rinh, Đinh-v-Miễn, Lưu-văn-Minh, Ng-đình Do, Vũ-công-Quán, Cà-đức-Hưởng.

Các viên trợ-giáo tập sự có tên sau này, đều thăng thưởng trợ-giáo thực-thụ hạng sáu, kể từ ngày 1er Janvier 1923 trở đi.

MM. Phạm-như-Kim, Hoàng mạnh Xao, Trần-ngọc Lân, Vũ v-Trương, Ng-v-Tác. Reẫn-hữu-Tâm, Vũ-đoãn-Vân, Cát-huy-Phan, Đào-hồ-Mai Ng-xuân-Mai, Vũ đình-Chu, Hoàng-đức-Khai Phạm-văn-Hiệp, Cao-v-Công, Phương-đình-Dai, Đặng-vũ-Quỹ, Phạm-v-Ngoan, Vũ-v-Tinh, Vũ-xuân-Bình, Ng-v-Chân. Ng-Nghiêm, N-đăng-Lân, Lê-ngọc Sán, Ng-Gẫn, Nguyễn-xuân-Đệ.

M. Vũ trọng-Ngọc, trợ-giáo phụ-tá trường Cao-mại, phủ Kiến-xương, tỉnh Thái-bình, được thăng trợ giáo tập sự.

Kể cấp trên xe lửa. Tháng này lại càng nên phòng bị — Chuyến xe lửa thứ hai ở Hải dương lên Hà-nội ngày hôm qua, lúc xe đi đến quãng giữa la-ga Tiên-trường và La-khê có một người hành khách bạng tư là M Ng-xuân-Qui bị một thằng kẻ cắp lấy mất cái đồng hồ vàng và dây vàng rồi nhảy ở trên xe xuống đất.

Thằng kẻ cắp này mà nhảy xe nhanh nhẹn như vậy tất là một tên bợm trộm đã quen nghề nhảy xe hỏa rồi đấy.

Trong tháng cả một này, hành-khách xe-hỏa còn lắm người bị trộm.

HOTEL DES COLONIES

HANOI

Chỗ nhà số 82, phố hàng Trống, nay dọn một phòng riêng để tùy thích các quí-khách muốn dùng riêng hẳn ở đấy cho biệt-tịch hay ngồi chung ở đàng nhà cũ nay cũng thế.

Người làm trong Hôtel hiện nay đổi mới cả.

3531

Việt-nam-Thanh-niên hội. — *M. Monet là chánh đốc hội Việt-Nam thanh-niên có nhờ bản-quán đăng mấy câu sau này, vậy cứ nguyên văn đăng báo:*

Hôm chủ nhật mồng 4 Février mới rồi, lúc 3 giờ chiều ông Monet đã diễn thuyết ở Hội quán, về đầu mục « Vật nhỏ và cùng tận ». Theo như bài trước, nói về « Vật to và cùng tận », trong bài này cũng lấy một số mà nhân to những các vật nhỏ để cho biết cái hình-thể bé của tiền-bộ (cellule) vi-trùng (microbe) quyên-lạp (molécule), quyên-điểm (atome), trung điểm (noyaux) của các vật ấy, với dương sức nhương của các sóng (onde) mạnh yếu hơn kém nhau thế nào v. v. .. : và lại giảng cả những điều mới tiến-bộ của khoa-học ngày nay về nguyên chất của các nguyên-điểm (có âm-điện, dương-điện). Xem những cái lý-pháp mới phát-minh lý, có hợp giống với nhau và lại đi quan-sát những vật nhỏ bằng phép chiếu ánh-sáng thì chúng ta có thể công nhận cái lý-thuyết nói rằng: « hết cả các vật ở trong vũ-trụ đều chung một nguyên-chất », với những cái lý hồi ngày xưa của những nhà học Hy-lạp, theo môn Lão-tử và những nhà luyện kim-học nữa, nói đến có lý cả. Nay xét những câu kết-luận sau này rất là có lý nghĩa rõ ràng và luận lý cao-thượng lắm: như xưa: Thích-ca dạy rằng: trong trời đất chỉ là sắc sắc không không, chớ không thực có vật-chất, và nay ông Bergstein nói rằng: những vật chỉ là cái khối-tụ của cái sức-mạnh nó hình đức ra đó thôi. Ấy thật là cái ý muốn, nó là động lực của sức mạnh kia, làm chủ-tể bết cả vũ-trụ vậy.

Vậy cái mục-đích của đời người ta thực chỉ là theo cái ý tưởng của mình lấy cái lòng nhân-đức, công bằng, chân-thực mà đánh cho đổ được cái vật-chất giả hình

Bài diễn-thuyết này là bài thứ hai ở chương trình diễn về khoa học rồi sau sẽ diễn tiếp một bài nói về « Phép sinh hóa của các vật trong trời đất »

BÁN THẬT HẠ GIÁ

Nhân dịp tết Nguyên đán, nhà « LA PERLE » 11-13 phố Tràng Thi, Hanoi, có bán hạ-giá nhiều thứ đồ hàng khung ảnh, lọ cắm hoa, ống hàn thử châm, ống phong, vũ châm, hộp đựng phấn, các thứ đồ chơi, vân vân.

3523

Tin tàu. — Tàu *Déstrade*, khởi-hành ở Marseille ngày 3 Février 1923.

Tàu *Cordillère* chở thư-tín sang Pháp (đường Pháp) khởi hành ở Haiphong ngày 8 Février để đi Saigon.

Thư tín trên Hanoi đem xuống Haiphong ngày 7 Février chuyển xe-hỏa số 7 hồi 20 giờ 07.

Khánh thành đường Đồng-đăng đi Long chiếu. — Nhân dịp làm lễ khánh thành đường Đồng-đăng đi Long-chiếu, thì ngày 17 và 18 tháng này tức là ngày mồng 2 và mồng 3 tết ở trên ấy có mở hội to lắm.

Phái bộ của nghị-viện Pháp đi Cao-miên. — Các phái-viên của Nghị-viện Pháp ở Saigon đã sang Cao-miên sáng hôm qua 5 Février. Tối hôm trước các ngài có đi Biên-hòa dự bội kỷ-niệm các nhà chiến-sĩ Việt Nam tử trận tại Pháp.

Trưa hôm qua, các phái-viên tới Prom-penh. Chương-trình của phái bộ tại Cao-miên như sau này:

Ngày 5 Février ở Prom-penh, ngày 6 đi Bokor, ngày 7 đi Baitambang, ngày 8 đi Krakor, ngày 9 và ngày 10 thì đi Angkor (Đế thiên Đế-thích)

Đến 11 thì các phái viên lại về Saigon.

Sáng 12 các ngài sẽ dự tiệc của người Việt-Nam mời và buổi tối thì dự tiệc tại Saigon rồi đêm lại lên chuyến xe lửa riêng đi Dalat.

Đất dùng vào sở Bưu điện. — Hai miếng đất ở Trinh-xuyên thuộc tỉnh Nam định mà phủ Toàn-quyền đã mua, theo văn khế ngày 26 Novembre 1922 thì nay thuộc về sở Bưu-điện được lợi-dụng.

Lời cảm ơn Nghị-viên Bắc kỳ. — Mới rồi, ông nghị-trưởng có thay mặt Nghị-viện Bắc-kỳ đệ lên quan quyền Toàn quyền những lời chia buồn về cái tang lễ quan cố Toàn-quyền Long thì ngày 1er Février vừa rồi quan Bandoin có phúc thư cảm tạ và chuyển đạt những lời cảm ơn của Long phu-nhân đối với Nghị-viện.

Hội đồng xét sổ bảo cử. — Sáng hôm qua hồi 9 giờ, hội đồng xét sổ bảo cử Annam đã họp tại tòa Đốc-lý.

Cuộc đua xe đạp. — Đến chánhật 18 Février này hồi 15 giờ, ở trường Xe-đạp trên đường Puginier sẽ có cuộc đua xe như mọi ngày.

Thi vào sở Học-đồ. — Sáng hôm nay, tại sở Học-đồ đã bắt đầu thi tuyển người vào ngạch Hội-họa (kỳ về) riêng cho các thí sinh ở Hanoi, Hải-dương, Hà-đông và Gia-lâm, còn thí-sinh ở các tỉnh khác thì thi vào ngày hôm qua.

Khi nào có bằng yết tên những người trúng tuyển thì bản-quán sẽ đăng báo.

Lớp học tối trường Trương-minh-Sanh. — Đến 1er Mars này thì trường Trương-minh-Sanh mở thêm một lớp để dạy giáp cho những người nào nghèo quá tuổi không thể học đâu nữa được. Tối bắt nào cũng bắt đầu học từ 7 giờ đến 9 giờ rưỡi, trừ ra bữa thứ năm thì không có học.

Ai muốn học thì gởi giấy đến tại trường Trương-minh-Sanh mà xin từ ngày hôm nay. Đến 28 Février thì không nhận nữa. Sau nữa xin ai muốn học thì phải gởi theo đơn một cái giấy của quan sở tại nhận thực rằng nhà nghèo không thể trả tiền học được.

Lớp này có thể nhận được năm mươi người thôi.

Trường Trương-minh-Sanh lại cáo

Ngựa lồng. — Sáng hôm kia, hồi 9 giờ 45 có một con ngựa lồng ra ngoài xe rồi chạy ở đường Carnot rất là nguy hiểm cho người đi đường. May thay bấy giờ có một người bếp Tây đang đi xe đạp qua đó, đuổi bắt bằng được rồi đem về Cẩm.

Nghệ Y-tế — Nguyễn-v-Dy, thầy thuốc thì sai bang nhì, bết bạn nghỉ, nay đổi đi Hải-dương.

Có đỗ bạng năm Ng-thị Duyên ở Hà-giang, nay được phép nghỉ 29 ngày.

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này:

Rượu lậu. — Tòa án Trùng trị Tourane phạt làng Đông-lạc về tỉnh Thừa-thiên 36 p. 64 vì bắt được 5 nồi rượu lậu ở chỗ ruộng công-dân. Tòa Thượng-thẩm xét lại tuyên án phạt 500 quan và bắt lý trưởng làng ấy tên là Trương-Pao phải chịu trách nhiệm tiền phạt.

Việc báo Argus. — Quan chưởng lý có chống lại tòa Thượng thẩm về *cái án của tòa sơ-thẩm trừng trị đô trước bố đi không xét việc báo Argus Indochinois* đăng những tranh ảnh phạm đến danh dự các quan đại-hiến Đông-dương phi sáng hôm nay ngài xin tòa Thượng-thẩm bác cái án lỳ đi và nhận cho tòa sơ-thẩm được quyền xử đoán việc lỳ:

Sau khi nghe lời quan chưởng-lý giải bày và lời cãi của luật-sư bên bị, thì tòa hoãn lại rồi mới nghị án.

NHÂN DỊP TẾT NGUYÊN-ĐÁN SẮP TỚI NƠI NAY

M. Lamontagne có lời kính báo để các bạn hàng biết: Kể từ 1er Février 1923 trở đi, tại ô cửa hàng ông ở chợ ông Hàng-Da có có bày đồ cao thứ rượu mới các thứ cốc, ống rượu mới và cao thứ vật xảo công về đặc tết ta này.

Mỗi số chỉ bán có hai xu (0 p. (2)

Cạnh đây lại có một cái đu quay, chạy bằng điện thực là đẹp và cao thứ chơi giải trí rất vui nữa.

Kính mời các bà các ông đến chiếu cố đến cho hàng Da cho được đông chủ. Khỏi phải bỏi lại tiền mỗi người là 120 đồng bạc.

Học sinh năm thứ hai : Hoàng khắc-Vỹ, Ngô-văn Vinh,

Học sinh năm thứ ba : Phạm-ngọc Kính.

Thăng thưởng. — M. Ng-v-Bằng, giáo học phụ tá, thăng giáo học tập sự.

M. Bùi-đình Thái, trợ giáo phụ tá, thăng giáo học tập sự.

Các cô trợ giáo tập sự có tên sau này đều mông thăng trợ giáo thực thụ hạng tám, kể từ ngày 1er Janvier 1923 trở đi.

Melles Phan thị-Lạng Nguyễn-thị-Chuyên, Hà-ngọc-Bích, Phạm-thị-Dinh, Bùi-thị-Ba và Mmes Jeanne Lương, Đào-thị-Lý.

Các cô trợ giáo phụ tá có tên sau này đều mông thăng thưởng trợ giáo tập sự :

Melles Lê-thị Huân, Lê thị-Thọ.

Các viên trợ giáo phụ tá thuộc tỉnh Nam-định, có tên sau này đều mông thăng trợ giáo tập sự :

MM Vũ-trọng-Quy, Ng-thụy-Đâu, Nguyễn-thế Viên, Phạm-trọng Quỳnh, Phạm-hữu-Tích, Ng-khắc-Nhu, Vũ-v-Lộc, Cao-duy-Lương.

Các viên giáo-học tập sự có tên sau này đều mông thăng giáo-học hạng tám kể từ ngày 1er Janvier 1923 trở đi :

MM. Ng-v-Huệ, Lê-hữu Thu, Chu-xuân-Thức, Đặng-ngọc-Chung, Ng-đình-Sao, Ng-huy-Hoàng, Ng-v-Đức, Hà-tiến-Giao, Lê v-Thân Lê-văn Lê, Đặng đình-Giang, Ng-quang-Sơn Ng-xuân-Hòa, Bùi-tiến-Rinh, Đinh-v-Miễn, Lưu-văn-Minh, Ng-đình Do, Vũ-công-Quán, Cà-đức-Hưởng.

Các viên trợ-giáo tập sự có tên sau này, đều thăng thưởng trợ-giáo thực-thụ hạng sáu, kể từ ngày 1er Janvier 1923 trở đi.

MM. Phạm-như-Kim, Hoàng mạnh Xao, Trần-ngọc Lân, Vũ v-Trương, Ng-v-Tác. Reẫn-hữu-Tâm, Vũ-đoãn-Vân, Cát-huy-Phan, Đào-hồ-Mai Ng-xuân-Mai, Vũ đình-Chu, Hoàng-đức-Khai Phạm-văn-Hiệp, Cao-v-Công, Phương-đình-Dai, Đặng-vũ-Quỹ, Phạm-v-Ngoan, Vũ-v-Tinh, Vũ-xuân-Bình, Ng-v-Chân. Ng-Nghiêm, N-đăng-Lân, Lê-ngọc Sán, Ng-Gẫn, Nguyễn-xuân-Đệ.

M. Vũ trọng-Ngọc, trợ-giáo phụ-tá trường Cao-mại, phủ Kiến-xương, tỉnh Thái-bình, được thăng trợ giáo tập sự.

Kể cấp trên xe lửa. Tháng này lại càng nên phòng bị — Chuyến xe lửa thứ hai ở Hải dương lên Hà-nội ngày hôm qua, lúc xe đi đến quãng giữa la-ga Tiên-trường và La-khê có một người hành khách bạng tư là M Ng-xuân-Qui bị một thằng kẻ cắp lấy mất cái đồng hồ vàng và dây vàng rồi nhảy ở trên xe xuống đất.

Thằng kẻ cắp này mà nhảy xe nhanh nhẹn như vậy tất là một tên bợm trộm đã quen nghề nhảy xe hỏa rồi đấy.

Trong tháng cả một này, hành-khách xe-hỏa còn lắm người bị trộm.

HOTEL DES COLONIES

HANOI

Chỗ nhà số 82, phố hàng Trống, nay dọn một phòng riêng để tùy thích các quí-khách muốn dùng riêng hẳn ở đấy cho biệt-tịch hay ngồi chung ở đàng nhà cũ nay cũng thế.

Người làm trong Hôtel hiện nay đổi mới cả.

3531

Việt-nam-Thanh-niên hội. — *M. Monet là chánh đốc hội Việt-Nam thanh-niên có nhờ bản-quán đăng mấy câu sau này, vậy cứ nguyên văn đăng báo:*

Hôm chủ nhật mồng 4 Février mới rồi, lúc 3 giờ chiều ông Monet đã diễn thuyết ở Hội quán, về đầu mục « Vật nhỏ và cùng tận ». Theo như bài trước, nói về « Vật to và cùng tận », trong bài này cũng lấy một số mà nhân to những các vật nhỏ để cho biết cái hình-thể bé của tiền-bộ (cellule) vi-trùng (microbe) quyên-lạp (molécule), quyên-điểm (atome), trung điểm (noyaux) của các vật ấy, với dương sức nhương của các sóng (onde) mạnh yếu hơn kém nhau thế nào v. v. .. : và lại giảng cả những điều mới tiến-bộ của khoa-học ngày nay về nguyên chất của các nguyên-điểm (có âm-điện, dương-điện). Xem những cái lý-pháp mới phát-minh lý, có hợp giống với nhau và lại đi quan-sát những vật nhỏ bằng phép chiếu ánh-sáng thì chúng ta có thể công nhận cái lý-thuyết nói rằng: « hết cả các vật ở trong vũ-trụ đều chung một nguyên-chất », với những cái lý hồi ngày xưa của những nhà học Hy-lạp, theo môn Lão-tử và những nhà luyện kim-học nữa, nói đến có lý cả. Nay xét những câu kết-luận sau này rất là có lý nghĩa rõ ràng và luận lý cao-thượng lắm: như xưa: Thích-ca dạy rằng: trong trời đất chỉ là sắc sắc không không, chớ không thực có vật-chất, và nay ông Bergstein nói rằng: những vật chỉ là cái khối-tụ của cái sức-mạnh nó hình đức ra đó thôi. Ấy thật là cái ý muốn, nó là động lực của sức mạnh kia, làm chủ-tể bết cả vũ-trụ vậy.

Vậy cái mục-đích của đời người ta thực chỉ là theo cái ý tưởng của mình lấy cái lòng nhân-đức, công bằng, chân-thực mà đánh cho đổ được cái vật-chất giả hình

Bài diễn-thuyết này là bài thứ hai ở chương trình diễn về khoa học rồi sau sẽ diễn tiếp một bài nói về « Phép sinh hóa của các vật trong trời đất »

BÁN THẬT HẠ GIÁ

Nhân dịp tết Nguyên đán, nhà « LA PERLE » 11-13 phố Tràng Thi, Hanoi, có bán hạ-giá nhiều thứ đồ hàng khung ảnh, lọ cắm hoa, ống hàn thử châm, ống phong, vũ châm, hộp đựng phấn, các thứ đồ chơi, vân vân.

3523

Do you want scans of this book? Contact us at Internet Archive Scribe Project. Kho Sách Cổ Việt Nam của Đặng Quang Chiến Đồng chủ

Số 1

NỮ-TRINH-THÁM

TRẦN-PHONG dịch thuật

Truyện mấy nhà nữ trinh-thám, khéo đem cái tâm tư tinh mật, cái thủ-đoạn khôn ngoan, đổi dạng thay hình, khinh thân mạo hiểm, mà khám phá được mấy cái kỳ án. Xem truyện này đủ biết cái tài thám ăn trích tinh, bọn quần sa cũng không nhường gì các nhà đại trinh-thám xưa nay vậy. Cho hay giấu liễu tu đào, vốn chịn tình-anh trời đất ; đừng nghĩ lòng lan tinh hạ, không bằng đấm lược nam-nhi.

CHƯƠNG THỨ NHẤT

Mán thám khán đào

Nàng Lê-thái-Phà nói :

Một dãy đường quang phố rộng, nhà cửa ngay-ngắn ở giữa thành Tỷ-lăng, nhà tôi chính ở trong dãy đó. Những danh-gia lệnh tộc trong thành, đều quây quần ở cả trong phố, nên trông bề ngoài cũng ra vẻ sạch sẽ đường-hoàng. Cả-nhân có cán : « Bán anh em xa, mua láng-diềng gần ». Tôi ở đấy cũng có cái phong-thú đó. Hai thân tôi năm nay đều năm mươi tuổi. Sớm hôm dưới gối duy có mình tôi, cái cảnh gia-đình, cũng có chiều lãnh lẽo. Năm nay tôi mười tám, bắt nghiên cứu có học đòi. Về phần nẫn nướng và may, khuê-huấn đám sai trong nữ-lắc, mà tinh mạch thì trẻ dại, sách đèn vẫn tập lối văn-chương ; mười tám năm kín cổng phòng the, dậy bảo thường nhờ có chị chị tôi vốn người thông minh mà tính tình trầm-mặc, trong các chị em bè bạn, ai cũng có lòng yêu. Chẳng may mùa xuân năm ngoái chết về bệnh ho-lao, thật là một sự đau xót cho gia-đình nhà tôi vậy. Năm nay trong tiết thanh-minh, tôi thân đi tảo mộ chị, cỏ xanh một nấm, người ngọc đâu xa, mênh bạc nghìn xưa, đất vàng vài lớp, tình này cảnh ấy, ai người chẳng phải xót xa, mà riêng lòi trời rộng đất dày, hình đơn bóng chiếc, bốn phương mờ mịt, tấc dạ bồn chồn, cái mối sầu bi, bỗng tự đâu kéo đến ; kẻ còn người khuất, giọt châu lã chã khôn cầm. Còn nhớ trong bài thơ thăm một cặp của tôi có câu rằng :

« Nghĩa chị, em thấy, tình bạn hữu.

Tấc lòng đôi đoạn nói cùng ai ».

Nhưng chuyện thương-tâm, bèn lòng lúc nào cũng thấy vương vấn. May được cùng em con nhà chú tôi, là Sử-Sam, chị em cùng ăn ở, cái cảnh ràn rịt cho các cây mít ấy khít chặt lấy nhau, mít mỗi ngày mỗi lớn thời da cây và thân cây liền cả lại với nhau mà hóa ra một cây mít rườm

Đào v-Tường, Phương v-Giao, Đỗ-huy-Lộc, Đồng-lê-Nhất, Đồng-văn Liên, Ng-văn-Thang, Đỗ-đức-Hưu, Ng-quang-Sán, Trần-đình-Dương,

---

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM

Dương văn-Khai, 33 Ng-văn-Hoan, 34 Ng-doãn-Toàn, 35 Ng ngọc-Tiến, 36 Ng-văn-Đông, 37 Ng-văn-Minh, 38 Ng-văn-Dũng, 39 Phan-văn-Quát, 40 Lê-

Cuộc thi vẽ kiểu nhà Hội-quán

Một sự nguy-hiểm

Độ rầy là độ sắp có mưa phùn,

Hanoi — 16, Rue de la soie, 16 — Hanoi

CHẾ-TẠO : — Vòng, xuyến, hạt, nhẫn, giây đeo đồng hồ, giây truyền, đầu gậy, cán ô, tráp-bạc, ví thuốc lá, hộp thuốc lào, vỏ diêm, v. v... bằng vàng đúng tuổi đúng cân và toàn bạc nén. Có nhiều thợ khéo để làm hàng hầu các quí khách đặt lối-riêng.

BÁN : — Vàng diệp Vinh thịnh-long, mặt đá thực (đủ các mầu), ngọc-thạch, giây đeo thẻ-ngà, giây kim-khánh giây kim tiền, đồng-hồ quả quít vỏ bạc và vỏ kền, v. v.

Buôn bán chắc chắn, cốt lấy sự tín cẩn làm gốc. 3042

Nhà Bán-đồ « TĂM-TĂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Quà tết của hiệu Bào-chế Montès

Nhân dịp tết Nguyên-đán gần đến; Bản-hiệu định hiến các ngài chút quà có ích là HẠ GIÁ RƯỢU BỔ-ĐÀO-MĨ TỬU — TONIQUE TONKINOIS xuống mỗi chai 0$25 (hai hào rưởi), chỉ tính có 2$00 (hai đồng) thôi!

Kể từ ngày 15 cho đến hết ngày 30 tháng chạp ta thì hết hạn (từ 31 Janvier au 15 Février 1923).

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Paul Bert, Hanoi.

...Ngô-quang-Huệ, 50 Trương-hữu-Trân, 51 Ng-hữu-Đôi, 52 Ng-kim-Tiên, 53 Dương-đình Phú, 54 Ng-đình Bôi, 55 Ng-như-Ky, 56 Ng-hữu-Thưởng, 57 Trần-văn Tặng, 58 Ng-văn-Cừ.

Khuyến-học hội lại cảo

VIỆC KINH-ĐÔ

Hỉ tín. — Bản-quán mới được tin mừng rằng cậu Nguyễn-khoa-Dai đỗ bằng cấp Thành-chung lại vừa đỗ hạng nhứt kỳ thi thông-ngôn Kho-bạc vừa rồi, kết hôn với cô Tôn-nữ thị-Huyền là lệnh-ái quan chủ sự hưu trí Tôn-thất-Vân.

Lễ kết hôn đã thành ngày mồng tám tháng chạp ta, tức là ngày 24 Janvier. Bản-quán có lời mừng chú rể cô dâu được bách niên dai lão.

Lễ cưới hôm ấy nghe đâu đã diễn một cách mới và lạ lắm, nghĩa là bên nhà gái chẳng đòi hỏi của tiền cưới hỏi gì như lệ thường trong tục cưới xin, mà chỉ đòi một mâm cau trầu rồi ra và một lồng chim một chậu cá và một lu rượu. Chỉ có bấy nhiêu phẩm vật cùng họ hàng bên nhà trai đem vào để trước bàn thờ rồi hai ông chủ hôn ra lạy, rồi đến hai vợ chồng tân hôn ra giao bái xong thời ở trước sân có phường nhạc đánh mười bài « Yến-nhĩ-tân-hôn » rồi thời những khúc « Quan-thư » « Hảo-cầu » xong thời có hai ông thầy tu đem chim cá ra trước bến sông ngay ở trước nhà mà tụng kinh siêu độ rồi phóng sinh phóng đăng tất cả hai lồng chim chậu cá ấy. Ấy là lễ cưới xong. Còn như thiết tửu tịch đãi quan khách thời trước ngày lễ cưới hai ngày và sau hai ngày thời có khoản đãi linh đình và đàn ca vui vẻ lắm.

Ngựa lồng người bị thương — Cách vài hôm nay có ông quan Tây kia đi một cái xe song mã đến nơi nhà một người thợ cạo. Khi vừa xuống xe thời để xe bên đường, có người đánh xe trông.

Thình linh mà hai con ngựa nhảy lồng lên rồi tha cái xe mà chạy tuột thẳng lên Nam-giao, người ấy ra sức cầm cương trì lại không được phải té và xe cũng gẫy người bị thương nặng, còn hai con ngựa thời bị té cũng đứt cả cương và khớp.

Hiện người đánh xe đang điều trị ở nhà thương may cũng lành được vô ngại.

VIỆC TRUNG-KỲ

THỪA-THIÊN

Cái tài mọn. — Có một người cất rớ khi nào cũng được nhiều cá khi người ấy ra đi thời người ta thường thấy có mang theo một cái da con cáo (chồn cáo) đến khi bỏ rớ xuống thời buộc da cáo ấy vào một rớ mà dìm xuống nước tức thì có nhiều cá vào rớ, bởi vậy mà người ấy ngày nào cũng làm được nhiều cá. Người ta bảo rằng vì da cáo có thần sát ngư, hoặc bảo rằng da cáo có cái may cho nên mới được cá nhiều. Những lời ấy thật là vô nghĩa, và những người nói đó không biết suy xét. Nếu xét đoán cho chính lý thời chẳng lạ gì: trước hết phải biết rằng loài cá ở dưới nước không bao giờ được thấy những sắc vàng đen rực rỡ vằn vện lạ mùi, chẳng qua loài cá chỉ quen thấy rong rêu đất đá những mùi củ kiến, nay thình lình thấy da con cáo có sắc vàng đen trắng có vằn có vện thời lấy làm lạ mắt rủ nhau đến xem, bị vào lưới bao giờ không biết phải bị bác chài kia kéo rớ lên mà chết.

Bây giờ muốn cho hiệu nghiệm hơn nữa thời thử lấy một tấm vải kiếm nhiều mùi sơn, vẽ ra nhiều kiểu lạ, lại cắt vải thành hình vật lạ lùng, rồi may vào rớ cá thời e lại có bề nhiều cá đến xem tấm vải hơn là đến xem da cáo vậy.

Lại có một người nữa có cái tài trồng mít nhiều trái lạ lùng! Người ấy đào một cái hầm rất rộng rất sâu có bao nhiêu rác rến phân tro đều đổ xuống đó kể đã 2, 3 năm, người ấy bèn chọn các thứ mít ngon nào là mít ướt, mít ráo, mít dừa, mít nài v. v. cả thảy có đến 6, 7 chục hạt, đào chôn chặt vào một lỗ ấy cả, đến khi mít mọc lên thời lấy dây...

...có mít bán, mít ăn. Ta thử bắt chước làm xem sao?

TOURANE

Đã có đèn điện. — Nhà Điện khí đã bắt đầu chạy thử máy từ tối hôm 1er Février, thấy mỗi đêm lại chạy thêm lên ít giờ, còn đương dò xét các đường thông hành, có lẽ nay mai sẽ chạy luôn được.

Cái quang cảnh ban đêm trong chốn thị thành mấy hôm nay đã thấy đổi thay nhiều ít.

Tết này có đèn điện, chắc rằng phố xá sẽ thêm vui vẻ hơn mấy năm trước, thực là cái ánh sáng văn minh soi đến đâu là rực rỡ chói chang đến đấy.

BÌNH-ĐỊNH

Trộm khiêng cả một cái tủ sắt như chơi. — Xưa rày tại thành phố Qui-nhơn, kẻ trộm thường rông rảo, và cũng đã nhiều khi nặng tai, như lời bản-báo đã đăng mấy lần vừa rồi; cũng mong cho thấu đến quan trên, hầu mong ơn sửa cách tuần-phòng cho nghiêm nhặt, cho thành phố được an ổn.

Hay đâu bữa tối 16 Janvier đây quân gian đồ lại táo gan hơn nữa: là không thèm của tư, mà mò đến của nhà nước!!

Số là chúng nó vào cạy cửa phòng thăm bệnh tại nhà thương Qui-nhơn và đã khiêng mất cái tủ sắt, trong tủ ấy nghe nói cũng có số bạc khá to.

Tuy tại phòng đó cũng có người canh gác ban đêm, song không hay biết chi cả; đến sáng ngày mới biết mất tủ sắt, truy hô lên thì việc đã rồi.

Quan trên có cho đi tầm nã, dò la đã mấy ngày rồi, mà chưa biết tủ sắt ấy đi đường nào.

Quân trộm này tài tình thật, táo gan thật! Một cái tủ sắt to tát, nặng nề dường thế, mà khiêng đi ngả nào, giấu giếm làm sao?

Mong sao quan trên tầm dặng mối manh, bắt cho ra quân gian ác ấy, mà khu trừ cho xứng tội. Cũng mong cho sửa lại cách tuần phòng trong thành cho chu đáo nghiêm nhặt, thì mới trông tảo trừ được quân bợm bãi ấy.

Sổ lạc quyên Ấu-trĩ-viên

Tỉnh Hải dương

Huyện Gia-lộc. — MM. Đặng-quốc-Giám tri-huyện 15 p; Ng-văn-Khang trợ-giáo 3 p 50; Ng-v Lợi trợ-giáo 3 p. là 21 p 50.

Huyện Tứ-kỳ. — MM. Phạm-huy-Thanh tri-huyện 10 p; Nguyễn-ngọc-Dz'ềm ty rượu 2 p; Vương-đan-Lộc, Ng-tiến Tước, Phạm-văn Bá, Đặng-trần-Thưởng, Phạm-v-Thú, Vũ-ngọc-Trác, Ng-đình Phúng, Ng-v-Uông và Ng-v-Giáp mỗi vị cúng 1 p. là 9 p.

Huyện Chí-linh. — MM. Ng-quang-Bật tri-huyện 15 p; Vũ-Cảnh và Trịnh-đình-Vy mỗi vị 2 p. là 4 p; Dương-trịnh Tường, Bùi-v-Cương Ng-văn-Tình, Trần-văn-Trà, Ng-đức-Trạch, Ng-v-Tiến, Ng-v-Thâm, Bùi-v-Lược, Ng-văn Lan, Ng-đình Uyển, Oánh, Ng-v-Đơn, Ng-đình-Phang và Phùng-v-Miễn, mỗi vị cúng 1 p. là 33 p.

Huyện Thanh-hà. — MM. Vũ khắc-Tiên, tri-huyện 10 p; Tiêu-v-Doanh 3 p; N-Thiệm và Ng đình-Di mỗi vị cúng 2 p. là 5 p; Ng-bộ-Doanh, Ng-Mạnh-Xướng, Trần-đình-Khải, Phạm-khắc-Lộng, Ng-đức-Tô, Lê-v-Khai, Ng đức-Chân, Bùi-thượng Chi, Ng-v-Siển, Ng-sĩ-Lê, Phạm-đức-Thái, Phạm v-Cung, Lê-v-Dị, Lê-văn-Tất và Ng-hữu-Du, mỗi vị 1 p. là 16 p; Cao-tiến-Khuông, Bùi-hữu-Tiên, Đoàn-v-Xướng, Ng-đình-Được, Ng-đức-Đám, Tăng-v Thành, Ng-văn-Năng, Mạc-v-Vi, Lê-v-Cang, và Lê-đại-Dụng, mỗi vị cúng 0 p 50 là 7 p.

Phủ Nam sách. — Hương-hội xã Yên-đồng 6 p; hương-hội xã Yên-điền 5 p; MM. Phạm-v-Bịch hương hội Lâm-xuyên, và Cổ-pháp mỗi vị 3 p. là 9 p; Ng-đình-Hạ, Vũ-xuân-Cảnh, các hương-hội làng Đồng pháp Lâm-xá, Đoan-thượng, Đa-đình, Đại-phương, Đồng-ngô, Vũ la, Vũ thượng, Vũ-xá, Phú-lương, Miêu trung, và Ng-xuân-A... mỗi vị 2 p. là 28 p; Lê-xuân-Mai, Đinh-xuân-Thân, Ng V-Dụ, Ng hữu-Lung, Ng-bùi-Hiển, Lương-duyên-Hoàn, Đào-huy-Trân, Vương-đình-Hiên, Nguyễn huy Lâm, Trần-văn-Vinh, Ng-văn-Đức, Lương-quang Tâm, Ng-văn-Thao, Ng-danh-Huynh, Ng-đức-Di, Ng-danh-Đình, Lưu-hữu-An, Đào-đức-Tốn, Trần thế-Minh, Lê-khả-Oánh, Vũ-đình-Hội, Vũ-đình Điền, Đỗ-thế-Chấn, Ng-đình Bao, Ng trung-Lược, Ng-huy-Kỳ, Ng-trung-Khương, Ng-v-Tý, Ng-v-Hiên, Trần-v-Giao, Đặng-đình-Giả, Đặng-v-Bằng, Ng-huy-Diệp, Ng-Trinh, Đoàn-v-Lộc, Ng-Huy-Lung, Ng-văn-Nghiệp, Trần-v-Tịnh, Trần-v-Thịnh, Ng-xuân-Kiệu, Trần-hữu-Sức, Vũ-v-Điều, Vương-huy-Đàn, Vũ-đình-Khuê, Lê-v-Hoạt, Trần-đình-Phụ, Trần-duy-Doãn, cùng hương hội những làng Nhuế-sơn, Mạc cầu, Yên-dật, Kim-độ, Lấu-khê, Tống-xá, Yên-xá-đông, Kim-bảng, Ninh-quan, Tiền-trung, Ngọc-trì, Trà-thượng, Chi điền, Đào-xá, Phong-trạch, Kim-khê, Các-phương, Nhân nghĩa, Văn-xá, La-xuyên, Quan-đình, Tháp-phan, Đông-duệ, Hảo-thôn, mỗi vị 1 p. là 71 p.

Tổng cộng tất cả là 253 $ 50

ĐỨC-LONG

Số nhà 90, phố Mã-mây Hanoi (Tonkin)

Hiệu tôi có bán đủ các thứ bao, bao gai, bao cói, đay, gai tây, dây đay ta, cùng các thứ dầu ta, các thứ hạt làm dầu, các thứ khô dầu để nuôi súc vật và bón cây, bón ruộng, cùng là đủ các đồ sắt làm xe và cuốc, xẻng, búa, rìu và các thứ sơn-tây, các thứ đanh, vân vân.

Xin quí-khách chiếu cố cho, hiệu tôi xin tính giá phải chăng không dám ăn lãi nhiều.

ĐỨC-LONG-HIỆU
cẩn-bạch.

...định treo giải vẽ kiểu nhà hội-quán.

Giải nhất. . . . . . 50 p.
Giải nhì. . . . . . 20 p.

Các nhà danh-họa ai có lòng hảo-tâm muốn vẽ giùm hội xin mời đến:

HAIPHONG: *ông thư-ký Nguyễn-Đức-Hân số 80 phố Cầu đất,*

HANOI: *ông hội trưởng Hội Chánh Nghệ-Hội Grands Magasins Réunis Hanoi.*

NAM-ĐỊNH: *ông phó Hội-trưởng Trần-hữu-Phương, Thư-ký Nhà máy rượu.*

HONGAY: *ông Hội-trưởng Nguyễn công Trực, Thư-ký sở Than.*

VIỆTRI: *ông Hội-trưởng Nguyễn-thế-Long, Cie Yunnan,*

UÔNG-BÍ: *ông Hội trưởng Vũ bá-Lượng sở mỏ Than.*

THANH-HÓA: *ông Hội-trưởng Trần-thiện-Kế, sở Rượu,*

LAO-KAY: *ông Ủy-viên Nguyễn-văn-Khôi, chef gare Lahati,*

HẢI DƯƠNG: *ông Ủy-viên Tạ-đình-Thận, Nhà máy Rượu,*

NGHỆ-AN: *ông Ủy viên Đào-đình-Phê-Phong, hiệu Đào Phong-Đường,*

TOURANE: *ông Ủy-viên Ưng-Hạ, sở Filard et Cie,*

SAIGON: *ông Ủy-viên Ng-văn-Thương, Chủ-nhiệm Nam-kỳ kinh-tế báo.*

LỘC-NINH: *ông Ủy-viên Trần-khắc-Cần, Đồn-điền Cao-su.*

Để xem kiểu đất và ý-kiến của hội đã tạm phác. Hạn trong hai tháng cho đến ngày 15 Mars 1923 là cùng. Ai vẽ xong xin gửi thẳng về chi hội Haiphong. Ngày chấm kiểu sẽ định sau, và sẽ đăng báo.

Công-Thương Đồng-Nghiệp hội
(Chi Haiphong)

3621

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà làm ra không đỡ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

...xảy ra nhiều, vậy phải cẩn-thận lắm lắm mới được. Thực thế, chẳng nói thì ai nấy cũng biết rằng bệnh ho thường mà không chữa cho cẩn-thận, thì nguy-hiểm thế nào. Cái bệnh ho-lao xảy ra ở xứ này nhiều, mà rất là nguy-hiểm, năm nào cũng làm hại đến hàng vạn con người, ấy nó vẫn rình luôn ta đấy. Muốn tránh khỏi bệnh ấy, thì phải làm sao cho phổi được mạnh khỏe. Mà muốn làm cho phổi mạnh khỏe một cách tiện diệu hơn cả là dùng thứ thuốc:

Cachets du Docteur NOFAL
(0$95) một hộp

Thuốc ấy mỗi ngày dùng hai cachets, trước mỗi bữa cơm uống một cachet, thì thấy kiến hiệu lạ lùng.

Nếu phổi mình không được khỏe, không chịu được ấm được lạnh, thì nên dùng ngay thứ thuốc:

Le Sirop Nofal au Thiocol

Thì không còn lo sợ gì nữa.

Thuốc ấy nhiều ông lang đã dùng thì chữa được nhiều người khỏi lắm. Giá thuốc ấy là 0$90. Hai thứ thuốc thần diệu nói trên này, hiện nay ở nhà **M. CHASSAGNE** bào chế phố Paul Bert, số nhà 59, ngay cửa Gô-đa, có bán, và đến đấy muốn hỏi-han điều gì về thuốc ấy cũng được. 2057

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Quí-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 [illegible]

CÁC CUỘC ĐI XEM
SÁN-NHIÊN

Tối thứ ba:
HUYẾT Y KỲ ÁN

Tối thứ tư:
TỀ-VƯƠNG-PHI TỴ NẠN

Những tích diễn thật vui trò, đào, kép cất thật đích đáng, các quí-khách đến xem bình-phẩm cho.

Có thi (詩) tất phải có họa (畫)

Xin nói để các độc-giả biết rằng M. Trần-Phềnh và M. Tạ-đình-Ninh là hai nhà danh-họa ở Hà-thành, đang gia sức vẽ các bức tượng-đồ và tranh-cảnh về sự-tích Mạnh-lệ-Quân, để cho kịp đến đầu xuân này sẽ có sách « **TÁI-SINH-DUYÊN** » bán. Các bức vẽ này so với các bức vẽ ở trong bộ « **Song-phượng-kỳ-duyên** » có phần lại đẹp hơn nhiều. 3505

Còn rẻ hơn đi xe ngựa nhiều!

Đường (Na Sầm) Nacham-Cao bằng bây giờ ngày nào cũng có ô-tô chở khách và hàng hóa.
Ở Na cham lên Cao-bằng cứ đúng 6 giờ sáng những ngày chẵn (tính theo ngày tây)
Ở Cao-bằng về Na-cham đúng 6 giờ sáng những ngày lẻ, (ngày 31 nghỉ).
2 giờ chiều đã về đến Na-cham thừa kịp đáp xe hỏa về Lạng-sơn.
Giá tiền cước mỗi vị hành khách từ Na-cham đi Thất-khê có 1 đồng bạc!
— Thất-khê đi Đông-khê 1 đồng!
— Đông-khê đi Cao-bằng 4 đồng!

Đi suốt từ Na cham đến Cao-bằng 6 đồng. Hàng hóa chở bằng ô-tô tính có năm xu một cân tây đi suốt từ Na-cham đến tận Cao bằng; chở bằng xe bò có hai xu rưỡi. Thất-khê Đông khê gần hơn, rẻ hơn.

Quí khách muốn đi ô-tô, chở hàng bằng ô-tô hoặc bằng xe bò thì chẳng còn đâu rẻ hơn chóng hơn là:

Ngô-tiến-Cảnh ở Na-cham, hay là Ngô-tiến-Cảnh công-ty ở Cao-bằng.

Giá cước đã rẻ là thế mà công-ty ấy lại có ... những xe ô tô mới nguyên xe to rộng ... bánh cao-su bơm hơi đi đường rừng vừa êm vừa mau mà chẳng còn nghỉ ngại hỏng máy ở giữa đường.

NGÔ-TIẾN-CẢNH et Cie
Transits, transports automobiles et charrettes entre Na-cham, Thất-khê, Đông-khê, Cao-bang et Nguyên-binh et Vice-versa.

3533

Giá bán **6$40** cả cước.

Chơi chán giá lại được **5$40**

BANG VANG DIỆP THỰC TỐT

Thưa các quí khách, trông chừng giá vàng một ngày một cao nên chúng tôi chế thứ nhẫn này giá bán cực rẻ chơi chán giá lại tính theo thời giá không thiệt.
Giá bán mỗi cái nặng 1 đồng cân 6 p.10 cả cước.
Muốn thích tên, thêm 0 p.20.
Muốn kéo nặng thêm thời cứ mỗi 5 phân thêm 2 p.60.
Các ngài chiếu-cố xin gửi tiền cho chuóc; trong 24 giờ thời xong xin gửi luôn ngay; không gửi contre remboursement.

TONG-YUNE-TAI
69, Phố Hàng Ngang. — HANOI

2024

SÁCH LUẬT MỚI

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-Pháp, mới soạn một bộ luật mới sau này:

1° QUỐC TẾ CÔNG PHÁP (Droit international public) giá. **8$00**
2° QUỐC TẾ TƯ PHÁP (Droit international privé) giá. **8$00**
3° HÀNG HẢI PHÁP LỆ (Droit maritime) giá. . . . **8$00**
4° THƯƠNG LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . **4$00**

Mấy bộ sách luật này, bản-quán đã giới thiệu ở số báo ngày 25 Septembre trước.

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

TRUNG-BẮC TÂN-VĂN

Dịp tết ta tới nơi này
NÊN ĐẾN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Số 98, Phố hàng Trống, Hanoi
(Ngay cửa hồ quán hộ Khai-Trí-Tiến-Đức)

Hiệu ấy có bán những thứ :
Kẹo, mứt thượng hạng.
Rượu mùi thượng hạng.
Rượu vang — Rượu sâm-banh
— Nước hoa — Sà-phòng, vân vân.

GIÁ BÁN CỰC HẠ

Quý-khách mua hàng, ngài nào cắt mảnh cáo-bạch này mang lại, bản-hiệu xin tính giảm giá 5 phân. 3519

Cổ Ba

PACHOD Frères & Cie LYON

550

Thường thường tôi thấy nhiều người bệnh dùng dầu gan cá thu nước kêu uống vào mồm thấy hôi khó chịu, cho nên thường họ không chịu được mùi hôi ấy mà phải bỏ không dám dùng nữa. Và đã bao nhiêu lời cổ-động ở các báo trương người ta đã từng đọc tới, cũng vẫn biết rằng cái sự tấn-bộ về đường hóa-học đã tìm ra cách chế lại và lọc lấy những nguyên-chất của dầu gan cá thu mà làm thành một viên nho nhỏ, để uống khỏi có mùi tanh khó chịu ; không còn thứ gì thay vào dầu gan cá thu được là thứ sắc thực sáng nước thực trong.

Vì các lẽ đó, cho nên chúng tôi đã chế ra những thứ dầu cá viên thực là trong sạch chẳng khác gì những thứ dầu cá đựng chai vậy, nhưng có bọc ngoài để uống cho khỏi thấy mùi tanh. Như thế thì những người đau sẽ được dùng nguyên chất dầu cá.

Trước khi ăn cơm sáng và cơm chiều mỗi bận dùng 2 viên là đủ, chỉ tiêu với ngụm nước chè hay nước lã cũng được.

Giá mỗi chai chỉ có (0 $ 90) chín hào. mà dùng lại được những 12 ngày.

Những ngài nào ở xa nhà ga mà phải chịu nhiều tiền phí tổn cho các phu trạm để nhận hàng, như thế thì thực là đắt cho các ngài quá, vậy chúng tôi tưởng các ngài nên chờ có dịp nào đi Hanoi thì đến nhà hàng Ba chuông, ngay giữa phố Tràng-tiền, số 54, đấy chính là nhà ông MONTÈS có bán dầu cá hạng đựng chai và hạng dầu cá viên.

Dầu cá của bản-hiệu thực trong sạch mà mầu nước trông thực là đẹp, giá bán chỉ có một đồng bảy hào rưỡi (1 $ 75) một chai lít. chín hào (0 $ 90) một chai nửa lít mà thôi

Nay kính
PHARMACIE MONTÈS, 54, Rue Paul-Bert, Hanoi

BỆNH NHỨC ĐẦU
như cầm lình đâm vào

Khi mới phát đau thì thấy nhức đầu, đau mắt, rồi sau sinh ra bệnh chóng mặt Hai bên thái-dương thấy đột mạnh, tai thấy ù-ù, người bệnh thì thấy đau nhức lạ-lùng hình như cái lình nó đâm vào đầu vậy. Rồi thì chuyển động đến cả tâm can, sinh ra đau từ, đột gân, trống ngực, lấp các đường mạch máu (mạch máu sưng lên, sây sát các mạch máu, trĩ-hạ), não sắt. Những đàn bà thì kinh-nguyệt bất điều, mà đau-đớn lạ-lùng huyết không được sung-túc, thường hay ra máu cam, sức khỏe gầy dần đi. Tuy vậy mà muốn chữa, thì cũng không khó gì, chỉ dùng thứ thuốc :

Dépuratif Richelet

có thể khỏi hẳn ngay được các bệnh cần đã mắc phải từ trước. Bây giờ các gân cốt lại vận-động như thường.

Thực là một thứ thuốc rất thần-hiệu, chữa khỏi kể có đến hàng nghìn bệnh sấu máu tung bệnh ở ngoài da.

Bệnh dù nặng, dù lâu, dù chuyển sang bệnh gì mặc lòng, dùng thứ thuốc này thì hết sạch, mà không còn một thứ bệnh gì ở ngoài da nữa, như bệnh sái cam ở mắt, bệnh lang-ben hắc lào.

• Thuốc « DÉPURATIF RICHELET » nay có bán ở các hàng thuốc lớn.

Thực là công hiệu !

華 PAO-VA 寶
26, Phố Hàng Bồ, Hanoi
號八廿街門當行號行昇東

Chúng tôi có lời kính trình các quí-khách biết rằng chủ trương của chúng tôi là để chiều khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, hổ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thức rất quí, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, từ bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ tàu vừa rồi, bản-hiệu lại mới mướn thêm được giầm ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các quí-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi sẵng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA

Succursale : n° 56 Rue des Paniers Hanoi

泰 NAM-THÁI 南
26, Quai Clémenceau, 26
(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 26)
HANOI

Hiệu tôi có bán gỗ lim cây, gỗ phiến, gỗ gụ, gỗ tạp và các thứ xẻ sẵn thành-khí, có cả bàn ghế làm sẵn bán và có gạch xây tường. Hàng tốt, giá xin tính phải.

NAM THÁI
2021 Kính-cáo.

SPORTSMEN!!

Vous trouverez les

RAQUETTES EXTRA SAIDA
BALLES TENNIS BUSSEY
et accessoires

Chez Société QUANG-HUNG-LONG,
N° 79 Rue des Paniers Hanoi
2014

RƯỢU
QUINQUINA "CUSSAC"
BỔ VÀ KHỎE

Thứ rượu quinquina « Cussac » là thứ rượu chế bằng những thứ rượu vang thật tốt — nhiều chất tiêu và mùi thơm — là một thứ rượu thật bổ.

Quý khách bản-quốc !!! Hãy nếm thử thứ rượu quinquina « Cussac » của chúng tôi thì quý-khách không thèm đến những thứ khác nữa : mà giá lại thật hạ.

Chỉ có bán tại Đông-Pháp này ở hiệu :

GUIONEAUD FRÈRES
HANOI — HAIPHONG
2007

萬春堂點痧必應珠珀散

Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc lở châu phách này, rất thơm sạch mát mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, tim ... phá lở sâu quảng sâu xương sài chàm cam khoét, thỗm lỗm ăn tai, thối tai. Các chứng lở ngứa ngoài da, bôi đâu khỏi cả, lọ nhớn giá 0 $ 50, lọ nhỡ giá 0 $ 30, lọ nhỏ giá 0 $ 15, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc cao răng, thuốc ... Hội-chợ Hanoi vừa rồi bán được các thuốc ấy rất nhiều, các hàng tạp-hóa và các hàng bào chế các tỉnh hiện đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Các nơi đã ấn-định có bán lẻ như sau này : hiệu Mạc-Đình-Tư, 136, phố hàng Bông, Sở bán báo lẻ, 63, phố hàng Bông, hiệu Sinh-Hóa Đường 83, hàng Bông, nhà in Đông-kinh ấn-quán 82, hàng Gai, nhà in Thực-Nghiệp ấn-quán, 48, phố Hồ Hoàn-kiếm, hiệu Đồng-Hưng-Viên bán cao-lâu và hiệu Vĩnh-Hợp-thành, hiệu Hạnh-Hoa-Đường bán bào chế hàng Buồm, hiệu Vạn-Xuân chụp ảnh, 12 hàng Điếu, hiệu Vạn Xuân-Đường lọc 19 hàng Trống, hiệu Trường-Lợi, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu Gia-Long, 18, phố Tiền-tuấn, hiệu Vĩnh-Lợi-Vĩnh, 69, hàng Bồ, hiệu Quảng-Lợi 23 ... hiệu Bảo Hợp, 27, phố Chợ chân cá, hiệu Vĩnh-Xương, 27, Hà-trung, hiệu Phương-Đình, 100 Cầu gỗ, hiệu Phạm-xuân-Trang, 62, hàng Bạc, hiệu Hưng-Long, 27 hàng Bát đàn, hiệu Hạnh-Nhân-Đường, 51, và hiệu Hưng-Trường 51 Phúc-kiến, Hanoi, hiệu Hợp-Hưng-Long, 23, phố khách Haiphong, hiệu Hoa-Sinh-Đường, 167 phố Khách và hiệu Quảng-Lợi-Ích 25, hàng Sông Nam-định, hiệu Vạn An phố Yên ... Yên bay hiệu ... phố Việt lợi tỉnh Việt trì, hiệu Đức-Phong, 166, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu Phúc-Hưng bán tạp hóa Phú-yên, hiệu Xuyên-... sở may áo ... Vân-nam, hiệu Su-Cheong, 41 Wing lok Hong kong. Các nơi kể trên có bán bộ cả thuốc thấp xoa ngoài và các thuốc cần dùng khác nữa, đến cũng hiệu cả. Xin các quí-khách chiếu cố.

Bản hiệu VẠN XUÂN-ĐƯỜNG
Số 211, phố Tiền-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin)
Cẩn bạch

Nhân dịp tết Nguyên đán An-nam này

TRONG VÒNG CẢ THÁNG FÉVRIER

Các ngài nên nhớ cho rằng :

Hiện nay tại Hiệu Bào-chế CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert (trước cửa hiệu Gò đa trong sang)

đã bắt đầu tặng các quí-khách mua hàng từ 2 $ 00 trở lên mà trả tiền ngay :

Hoặc 1 lọ EAU DE COLOGNE thượng thượng hạng

Hoặc 1 chai VIN TONIQUE RECONSTITUANT số 33,500

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN-LÝ ĐI CHỢ HIẾU
Ở ga YÊN LÝ chạy hồi 8 giờ rưỡi sáng sau chuyến xe lửa thứ nhất ở Bến-thủy và ở Vinh ra.
Ở CHỢ HIẾU Phủ-Quì đi hồi 1 giờ chiều đến ga Yên lý vừa kịp chuyến xe lửa về Vinh và Bến-thủy.

Auto-Postale

ĐƯỜNG VINH VÔ HUẾ
Ở VINH đi hồi 4 giờ sáng đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.
Ở ĐÔNG HÀ ra hồi 8 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng : kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phủ-Quì và Phủ-Quì ra ga Yên-Lý. — Ở Phủ-Quì có 3 phiên chợ Hiếu buôn bán sầm uất lắm các qui-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đônghà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác Muốn khỏi sự lầm ấy, xin liệt qui khách đánh giây thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giây thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

• Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giây thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare ; mà đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giây thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare. 2012

55 Gs

TỤC TÁI SINH-DUYÊN

(Bộ này cùng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

...Còn như Hùng-hiệu này, khởi thân từ chốn thảo-mao, trải thờ hai triều, phú-quí đến thế này là cùng-cực. Thế mà sống chẳng ích gì cho nước, chết lại mang tiếng bất-trung, còn mặt-mũi nào trông thấy ai nữa ! chi-bằng ta cũng tâu xin thánh-thượng tứ-tử để được theo Lương thừa-tướng cùng xuống suối vàng cho rồi.

Hùng-hiệu nói xong lại vật mình lăn khóc. Đồ-man định-quốc và Đồ-man an quốc liền giục-giã mau mau giải vào trong ngục. Hùng-vương phủ độ đều bị niêm-phong cả, thuở trước lừng-lẫy kể sao cho xiết, mà bây giờ thì cả kêu quạ đậu, lạnh ngắt như tờ.

Nhân-dân trong nước ai cũng than thở mà thương Hùng-hiệu là người trung lương, từ khi chưởng-quản binh quyền hơn 20 năm trời, không hề dung-túng quân sĩ làm những điều nhũng-nhiễu như Lưu tiệp thuở trước, vẫn tưởng danh thơm ấy sử-xanh ghi-chép, ai ngờ hóa-công cũng ghen-ghét với kẻ trung-lương.

Lại nói chuyện thi thể Lương-trấn-lân thừa-tướng khi đưa về tướng-phủ, hai mắt vẫn mở chừng-chừng, lại hình như có giọt lệ nhỏ sa vậy. Mảnh đầu vỡ toác, máu chảy đầm-đìa, Lương phu-nhân (vợ Lương-trấn-lân) chẳng quản chi cả, cứ ôm lấy mà khóc.

Các nữ-tỳ đều xúm lại mà khuyên giải rằng :

— Ngày nay hai vị công-tử đều về quê-nhà, ở đây chỉ trông-cậy có một mình phu-nhân, xin phu-nhân chớ lo-nghĩ quá mà thành bệnh thì lấy ai là người trông-coi các việc vậy.

Lương phu-nhân nghe nói mới lau nước mắt mà đứng dậy, bỗng thấy mặt ngoài truyền bảo có quan thừa-tướng Nguyễn-long-quang đến. Khi Nguyễn long-quang vào tới nơi, Lương phu-nhân quì xuống mà thưa rằng :

— Nguyễn tướng-công ơi ! Phu-quân tôi chẳng may gặp phải cái tai-nạn này, hai con tôi đều ở quê nhà tất cả, vậy công-việc ngày nay, nhờ tướng-công trông-nom giúp cho, còn thân già này xin cam lòng theo phu-quân tôi về nơi chín suối.

Nói xong liền rập đầu sụp lạy. Nguyễn long-quang nghe nói, trong lòng đau-xót lạ thường, cũng khóc mà đáp lễ lại, rồi bảo nữ-tỳ đỡ Lương phu nhân dậy để nói chuyện. Lương phu-nhân vâng lời đứng dậy. Nguyễn long quang nói :

— Lão phu nhân ơi ! Lúc này không phải là lúc nên chết. Tôi chỉ tiếc thay cho quan Lương thừa-tướng liều mình như thế mà không bổ-ích gì cho nước nhà. Bây giờ còn nói chi được nữa. Nhưng tổ chim đã đổ, khi nào còn có trứng lành, phu nhân cũng đừng viết thư gọi các công-tử tới đây làm chi. Ngày nay tiện-nhi cáo quan trở về quê nhà, may còn chưa đi, để tôi bảo nó phù linh-cữu quan Lương thừa-tướng đây và đưa phu-nhân về quê một thể. Các việc trong nhà, đã có tiện-nhi trông nom giúp Phu-nhân chớ nên liều mình mà lại di-họa cho hai vị công-tử nhà ta. Mấy lời Lương thừa-tướng đây tâu bày hôm trước, Phi-giao hoàng-hậu còn căm-tức chưa nguôi. Phu-nhân muốn bảo-toàn tôn-tự cho họ Lương thì xin đừng nói những câu oán-vọng. kẻo đến tai Phi-giao hoàng-hậu, lại gây nên một cái vạ to.

Nguyễn-long-quang lại gọi các người quản gia đến mà dặn bảo rằng :

Các người nên phải chăm-chỉ công-việc như thường, nếu các ngươi trễ biếng thì ta sẽ thay phu-nhân đây mà trách-phạt.

Nguyễn-long-quang dặn bảo người nhà xong lại ngảnh lại nói với Lương phu-nhân rằng :

— Vừa rồi thái-hậu có quở trách thánh thượng và Phi-giao hoàng-hậu. Bây giờ Phi giao hoàng-hậu dẫu không dám nói, nhưng trong lòng căm-tức bội phần. Mã thuận đang ở trong cung, cũng khiếp-sợ mà phải cáo ốm. Tuy vậy chưa lấy gì làm chắc chắn qua chỉ tạm yên được ít lâu mà thôi. Phu-nhân chớ ở lâu tại đây, nên kíp sửa soạn khởi-hành, họa may thánh thượng có nghĩ lại mà giáng chỉ thương đến bậc lão-thần chăng.

Nói chưa dứt lời thì bỗng nghe báo có thánh-chỉ đến. Lương phu-nhân vừa khóc vừa ra nghênh-tiếp thánh chỉ. Nội-giám Lã-xương mở tờ chiếu thư ra tuyên-đọc.

Chiếu rằng :

« Nội-các văn-uyên điện đại-học-
« sĩ là Lương-trấn-lân, trải thờ ba
« triều, xưa nay vẫn giữ một lòng
« trung trực, chỉ vì tính vốn nóng-
« nảy, không được ôn-hòa, trẫm nghĩ
« thương là bậc lão-thần, cho nên
« thường hay khoan-thứ.

« Mới rồi bỗng giao thông với đảng
« phản-nghịch, đám tâu bậy nói càn,
« trẫm cũng rộng ơn mà không trách
« chi cả. Ai ngờ Lương-thấn-lân tự
« biết tội-ác của mình, khó lòng tránh
« khỏi lưới phép bởi vậy mới đập
« đầu tại cửa cung mà chết, để mua
« lấy tiếng trung trực và đổ cho
« trẫm là một vị hôn-quân.

« Than ôi ! chết thật đáng thương
« nhưng lòng cũng quá quyết, chiếu
« luật nên phải nghiêm trị, bắt vợ
« con ra hành tội, để làm gương cho
« người sau Tuy vậy, trẫm xét công
« giúp nước đã lâu, vậy phải giáng
« chỉ ân xá vẫn cho được tang-thụ
« như lệ, truyền lệ-bộ quan tuân hành.

« Khâm tai ! »

Lương phu-nhân nghe chiếu xong, cúi đầu lạy tạ. Lã xương lại vào nhà trong, lạy trước linh-sàng Lương thừa-tướng rồi khóc mà nói rằng :

— Lương thừa-tướng ơi ! Ngày nay quan thừa-tướng liều mình thác đi, để cho bọn quyền-gian nó càng dễ làm loạn. Trong triều còn một mình quan Nguyễn tướng-công đây thì duy-trì lại làm sao cho nổi.

Lương phu nhân khóc mà đáp lễ lại. Lã xương lại nói với Nguyễn-long quang rằng :

— Nguyễn tướng-công ơi ! quan Lương thừa-tướng không có thân-thuộc ở đây, biết làm thế nào ?

Nguyễn long-quang mới thuật ý-kiến của mình cho nghe. Lã-xương khen rằng :

— Nếu vậy thì ngài thật là một người có nghĩa !

Lã-xương lại thuật cho Nguyễn long-quang biết việc thái-hậu đã quở trách Phi-giao hoàng-hậu và cho Hùng-hậu theo về ở thượng-cung. Hiện nay Phi-giao hoàng-hậu và thánh thượng vẫn cáo bệnh không vào triều-kiến thái hậu. Lã-xương thuật chuyện xong, cũng Nguyễn long quang cáo-từ Lương phu-nhân, rồi đều trở ra về.

Lại nói chuyện Nguyễn-long-quang phu-nhân là bà Vương-thị, sinh được một người con trai, tên gọi Nguyễn-thụy, đã 36 tuổi. Nguyễn-thụy lấy con gái Lưu-khuê-quang, chưa có con trai, mới sinh được hai con gái : Một người tên gọi Phương-xuân, mới 15 tuổi, và một người tên gọi Thiều-xuân, mới 13 tuổi. Lại còn một con trai thứ-xuất mới lên 6 tuổi, tên gọi Quân-kha.

(Còn nữa)

Certifié l'insertion — Imprimerie de Trung-Bắc-Tân-Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUÂN